

فصلنامه مطالعات دفاعی استراتژیک

سال هجدهم، شماره ۸۰ تابستان ۱۳۹۹

مقاله چهاردهم، از صفحه ۳۰۷-۳۲۸

مقاله پژوهشی: الگوی راهبردی برنامه‌ریزی اداره امور ورزش بر اساس گفتمان امام

و رهبری، قانون اساسی، تجارب جمهوری اسلامی و تجارب موفق بشری

غلامرضا شعبانی بهار^۱، عباس فلاح^۲

پذیرش مقاله: ۹۸/۰۳/۳۰

دریافت مقاله: ۹۸/۰۲/۳۰

چکیده

موفقیت در ورزش و حوزه‌های ورزشی در میادین ملی و بین‌المللی، فراهم کردن امکانات ورزشی و معیشتی، برنامه‌ریزی اصولی و مدون، ترویج فرهنگ ایرانی-اسلامی به‌وسیله‌ی ورزش، روی آوردن عموم مردم به ورزش با توجه به نقش پررنگ آن در تأمین و حفظ سلامتی انسان و... از مهم‌ترین اهداف وزارت ورزش و جوانان و همچنین سازمان‌ها و نهادهای مرتبط با ورزش کشور است. بین وضع موجود اداره‌ی امور ورزش و وضع مطلوب آن فاصله‌ی نسبتاً زیادی وجود دارد. ازاین‌رو هدف این تحقیق دستیابی و ارائه‌ی الگویی راهبردی برگرفته از کلام ولایت‌فقیه و قانون اساسی، بهره‌گیری از تجارب موفق بشری است. نوع پژوهش کاربردی-توسعه‌ای بوده که به روش ترکیبی انجام‌شده و برای تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار *maxqda* و نظریه همستگی و روش روایی محتوایی (*CVI* و *CVR*) استفاده‌شده است. جامعه آماری شامل: تمامی بیانات و فرمایشات امامین انقلاب اسلامی، قانون اساسی و تجارب مدیران و اساتید نخبه‌ی ورزشی می‌باشد و با تعداد ۴۵ نفر مصاحبه عمیق به عمل آمد تا به اشباع نظری رسیدیم. اهم نتایج حاصله عبارت‌اند از: توسعه سلامت جسمانی و روحانی، جوانمردی و جایگاه‌والای معنویت، ابتکار و نوآوری در ورزش، افزایش سرانه‌ی امکانات ورزشی برای کلیه‌ی اقشار، توجه به ورزش بانوان، توسعه‌ی شایسته‌سالاری در امور مدیریتی ورزش و ترویج موازین اخلاقی، افزایش حضور بخش غیردولتی، فراهم کردن شرایط ورزش همگانی و توجه ویژه به ورزش نیروهای مسلح می‌باشد. نتایج برگرفته از پژوهش با اهداف و برنامه‌های وزارت ورزش و جوانان همسو بوده و ضروری است برای موفقیت و سربلندی ورزش کشورمان نیاز است به این موارد پرداخته شود.

واژگان کلیدی: الگوی راهبردی، تجربیات ضمنی، اداره امور ورزش، ولایت‌فقیه، قانون اساسی

^۱ استاد مدیریت برنامه‌ریزی ورزشی دانشگاه علامه طباطبائی

^۲ دانشجوی دکتری علوم دفاعی راهبردی دانشگاه عالی دفاع ملی (نویسنده مسئول) Abbas Fallah348@yahoo.com

مقدمه

در جوامع پیشرفته، ورزش نه تنها یکی از ارکان اصلی تندرستی فردی و اجتماعی محسوب می‌گردد بلکه؛ به دلیل کارکردهای متنوع و اثرگذار آن بر ابعاد اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی، سیاسی، بهداشت، سلامت و... به شدت مورد توجه دولت‌ها نیز قرار گرفته و به‌عنوان یکی از اصلی‌ترین ابزارها در توسعه‌ی پایدار محسوب می‌گردد. ترویج فرهنگ ورزش در بعد اجتماعی آن به افزایش ارتباط بین افراد، یادگیری‌های اجتماعی و تقویت احساس مسئولیت فردی، اجتماعی و تعاون منجر شده و با افزایش شادابی و نشاط جسمانی و روانی، رفتارهای مطلوب اجتماعی را ایجاد می‌نماید (عزیزآبادی فراهانی، ۱۳۷۳: ۱۱).

اهمیت ورزش و پرداختن به ضرورت حفظ سلامت جسمانی، امروزه یکی از مسائل مورد توجه جوامع و دولت‌های حاکم بر آن‌هاست. بعد از شکوفایی انقلاب اسلامی، ورزش دیگر تنها به‌عنوان عامل پرورش قوای جسمانی افراد مطرح نیست؛ بلکه می‌بایست به‌عنوان یکی از مؤلفه‌های مهم در ارتقای مسائل معنوی و فرهنگ اسلامی در فضای ورزش کشور نقش‌آفرین باشد تا جایی که حضرت امام خمینی (رحمت‌الله‌علیه) می‌فرماید: "همان‌طوری که با ورزش قوت جسمانی خودتان را تقویت می‌کنید، قوای روحانی‌تان را هم تهیه و تقویت کنید. همان‌طوری که کوشش می‌کنید جسمتان قوی باشد، کوشش کنید که روحتان هم قوی باشد" (صحیفه نور، ۱۳۸۶: ۳۷۴). امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) عدم موفقیت در صحنه‌های ورزشی را به منزله‌ی کار نشدن در حد و شأن ملت ایران دانسته و می‌فرماید: "وقتی در برخی از میدان‌های ورزشی و نسبت به بعضی از رشته‌های ورزشی می‌بینم که ورزشکاران ما حرف قابل‌گفتنی عرضه نمی‌کنند متأسف می‌شوم و حس می‌کنم اینجا در حله‌ی نیاز و در شأن ملت ایران کار نشده است. من به مسئولین ورزشی توصیه کردم بازهم توصیه می‌کنم که چندین رشته ورزشی مناسب را که از نظر منطق و فرهنگ ما معنا و مضمون دارد برگزینید و روی آن سرمایه‌گذاری کنید." (امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی)، ۱۳۷۶، مراسم افتتاحیه مانور فرهنگی ورزشی جانبازان و معلولان کشور).

پیامبر اکرم (صلی‌الله‌علیه و آله و سلم) می‌فرماید: «الْمُؤْمِنُ الْقَوِيُّ خَيْرٌ وَأَحَبُّ مِنَ الْمُؤْمِنِ الضَّعِيفِ» مؤمنی که قوی و نیرومند باشد، در نظر من از مؤمنی که ضعیف باشد، بهتر و دوست‌داشتنی‌تر است (امامی ۱۳۸۸: ص ۱۴ - ۹؛ به نقل از سنن النبی^۱، ص ۶۳: ج ۱۹).

1. senanon nabi

در کشور ایران نخبگان مدیریت ورزش به‌ویژه در بخش دانشگاهی، گردهمایی در قالب انجمن‌ها و نهادهای مستقل رسمی را، راه تحول و تعالی رشته‌های ورزشی عاملی برای ایفای نقش مؤثرتر در مواجهه با مسائل اجتماعی یافته‌اند. این در حالی است که نبود وفاق فکری میان کارشناسان، قهرمانان و پیشکسوتان تربیت‌بدنی و علوم ورزشی، ضمن ایجاد برخی آسیب‌ها، روند رو به رشد توسعه‌ی ورزش را با مشکل مواجه ساخته است (باقری و دیگران، ۱۳۸۹، ۸۷).

گرچه استقلال فکری به معنای تضمین کیفیت نیست، اما کیفیت نیز بدون استقلال کمتر رخ می‌دهد. شاید بتوان گفت بدون تغییر سیاست‌ها و الگوی سیاست‌گذاری در سیستم‌های کلان، امکان دگرگونی اساسی در نهادهایی همچون انجمن‌ها و سازمان‌های ورزشی وجود ندارد (ایزدی، ۱۳۸۴، ۸). پیگیری ضعیف تکالیف، برنامه‌ریزی‌ها و سیاست‌های سازمان‌های اداره‌ی امور ورزش، به‌ویژه از سوی وزارت ورزش و جوانان (به‌عنوان متولی) که بیشتر جنبه‌ی مدیریتی، ایجاد تعامل، ساماندهی، هماهنگی، برنامه‌ریزی، اصلاح ساختارها و ... دارد، بیشترین سهم را به خود اختصاص می‌دهد (سند تفصیلی نظام جامع توسعه تربیت‌بدنی و ورزش کشور، ۱۳۸۶: ۴۸).

نکته مورد اتفاق نظر همه‌ی صاحب‌نظران این است که جایگاه فعلی کشور درزمینه ورزش در شأن موقعیت ملّتی باسابقه‌ی درخشان تمدنی و برخوردار از اعتقادات و فرهنگ اسلامی نیست و باید برای گریز از دایره‌ی بسته‌ی توسعه‌نیافتگی، فکر و اقدام بایسته کرد (قالیباف، ۱۳۸۹: ۱). ازاین‌رو فقدان یک برنامه‌ریزی راهبردی برای کسب موفقیت در اصول مدیریتی و همچنین اجرای امور مدیریتی توسط مدیران ورزشی و مهم‌تر از همه موفقیت ورزشکاران در میادین مختلف ورزشی به‌عنوان یک نقیصه مهم در مدیریت کلان کشور و به‌عنوان یک مسئله و تنگنای راهبردی مشهود است که پژوهش حاضر در پی ارائه‌ی آن است. اهمیت این موضوع از آنجایی است که فراگیر شدن ورزش و برنامه‌ریزی اصولی در آن به‌عنوان ابزاری برای توسعه در ابعاد سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و... مطرح است. لزوم تبیین عوامل مؤثر در رشد و توسعه‌ی این ابزار می‌تواند در نیل به اهداف و سیاست‌های راهبردی کشور مؤثر واقع شود. این پژوهش از لحاظ کاربردی، قادر است تصمیم‌گیران سیاسی و اجرایی کشور را در فرآیندهای برنامه‌ریزی در سطوح راهبردی و عملیاتی ترغیب کند تا با توجه به اصول و عناصر متناسب با مقتضیات بومی و فرهنگی، اولویت‌ها را انتخاب و اجرای آن را پیگیری نمایند.

با نگاه اجمالی به تحقیقات صورت گرفته تحقیق مشابهی در ایران صورت پذیرفته است. تحقیقات موجود جدای از بحث بررسی تجربیات ۳۵ ساله نظام به بیان یک یا دو شاخص تأثیرگذار بر امر ورزش به صورت تفکیک شده پرداخته و روابط متقابل شاخص‌ها و ترسیم یک الگوی راهبردی در دستور کار قرار نگرفته است. از سوی دیگر مبنای قرار دادن گفتمان ولایت فقیه و قانون اساسی به عنوان فصل الخطاب به جای مباحث نظری غربی، مستندسازی تجارب به عنوان یک حرکت جدی در آسیب‌شناسی، تحلیل شکاف وضع موجود و وضع مطلوب در اداره‌ی امور ورزش از نکات مورد غفلت واقع شده تحقیقات قبلی و از ویژگی‌های منحصر به فرد این پژوهش می‌باشد.

اصول، عناصر و همین‌طور مبانی نظری حاصل از نتایج مطالعات اکتشافی این تحقیق، می‌تواند ضمن افزودن بر غنای علمی پژوهش‌های حوزه‌ی اداره‌ی امور ورزش به عنوان یک مرجع علمی و کاربردی قابل اتکا و سودمند برای مدیران اجرایی محسوب و به رفع دغدغه‌های موجود در اداره‌ی امور ورزش کشور در سطوح راهبردی کمک نماید. لذا هدف اصلی این تحقیق ارائه‌ی الگوی راهبردی اداره‌ی امور ورزش در حوزه برنامه‌ریزی بر اساس گفتمان امام و رهبری، قانون اساسی، تجارب جمهوری اسلامی ایران و بهره‌گیری از تجارب موفق بشری که شامل اهداف فرعی زیر می‌باشد:

- ۱- تبیین گفتمان امام و رهبری و رویکردهای قانون اساسی در اداره‌ی امور ورزش در حوزه برنامه‌ریزی؛
 - ۲- استخراج محورها و رویکردهای قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در اداره‌ی امور ورزش در حوزه برنامه‌ریزی؛
 - ۳- تبیین و مستندسازی تجارب نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران در اداره‌ی امور ورزش در حوزه برنامه‌ریزی بر اساس گفتمان امام و رهبری و قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و استفاده از تجارب بشری؛
 - ۴- تعیین اهم ابعاد، مؤلفه‌ها، زیر مؤلفه‌ها و روابط بین آن‌ها در الگوی راهبردی اداره‌ی امور ورزش در حوزه برنامه‌ریزی بر اساس گفتمان امام و رهبری و قانون اساسی و تجارب نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران و بهره‌گیری از تجارب موفق بشری؛
- همچنین پژوهش حاضر در پی جواب دادن به این پرسش‌ها است:

- الگوی راهبردی اداره‌ی امور ورزش در حوزه برنامه‌ریزی بر اساس گفت‌وگو با رهبری، قانون اساسی، تجارب جمهوری اسلامی ایران و بهره‌گیری از تجارب موفق بشری کدام است؟
- گفت‌وگو با رهبری در اداره‌ی امور ورزش در حوزه برنامه‌ریزی چیست؟
- محورها و رویکردهای قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در اداره‌ی امور ورزش در حوزه برنامه‌ریزی کدام‌اند؟
- تجارب نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران در اداره‌ی امور ورزش در حوزه برنامه‌ریزی کدام است؟
- اهم ابعاد، مؤلفه‌ها و زیر مؤلفه‌ها در الگوی راهبردی اداره‌ی امور ورزش در حوزه برنامه‌ریزی بر اساس گفت‌وگو با رهبری و قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و روابط بین آن‌ها کدام‌اند؟

مبانی نظری

- پیشینه شناسی:

در پژوهشی که توسط مظفری و همکاران (۱۳۸۸) تحت عنوان نظام جامع توسعه‌ی ورزش قهرمانی جمهوری اسلامی ایران انجام شد به این نتایج دست یافتند: نهادینه کردن تخصص‌گرایی و شایسته‌سالاری در فدراسیون‌ها و بدنه‌های عملیاتی ورزش قهرمانی، تقویت برنامه‌های توسعه‌ی ورزش سطوح پایه در فدراسیون‌های ورزشی، توسعه‌ی سهم ورزش زنان از منابع مختلف فدراسیون‌های ورزشی، تدوین و اجرای نظام جامع توسعه‌ی علمی ورزش قهرمانی کشور، ایجاد نظام نوین مربیگری در ورزش کشور، تدوین و اجرای نظام جامع خصوصی‌سازی ورزش قهرمانی، تدوین و اجرای نظام جامع جذب و بهسازی نیروی انسانی متخصص در عرصه‌های مختلف ورزش قهرمانی و... (پدرسن و دیگران^۱، ۲۰۱۱).

تاجبخش و همکارانش (۱۳۹۴) نیز در پژوهشی به بررسی نقش آمادگی جسمانی در حفظ و ارتقاء توان رزمی نیروهای مسلح پرداختند و به این نتایج دست پیدا کردند: تأثیر عامل آمادگی جسمانی در توان رزمی نیروهای مسلح کاملاً واضح و امر ضروری در پرورش جسمی- روانی و کاهش بی‌انضباطی و اعتیاد و مواجهه کمتر و کاهش هزینه‌های بهداشت و درمان می‌شود. بازدید توسط گروه‌های متخصص ورزش نظامی از مراکز آموزشی، پیگیری کمبودهای آنان، ایجاد مکان‌های فرهنگی ورزش مناسب به همراه تجهیزات و مربیان باتجربه، آموزش‌های دوره‌ها و

1. Pedersen et all

یکنواخت نمودن ورزش صبحگاهی اثرات قابل ملاحظه‌ای در سلامت و توان کاری و رزمی نیروهای مسلح دارد (سجادی و دیگران، ۱۳۹۳).

نژادسجادی (۱۳۹۱) در رساله خود تحت عنوان تدوین الگوی اجرای استراتژی‌ها و طراحی نقشه استراتژی سازمان ورزش شهرداری شهر تهران با استفاده از تکنیک BSC به این نتایج رسید: به‌روز کردن استراتژی‌های سازمان، تعیین استراتژی‌های مربوط به هر منظر بومی‌سازی یا انطباق مناظر با اهداف کلی سازمان تعیین سنجه‌های مربوط به هر هدف، تعیین اهداف کمی مربوط به هر سنجه، مشخص کردن برنامه‌ها و اقدامات و ابداعات (۲۰۵ برنامه و اقدام) برای تحقق اهداف استراتژیک و نهایتاً نقشه استراتژی و مشخص کردن روابط علت و معلولی در نقشه استراتژی سازمان ورزش شهرداری شهر تهران با تکنیک کارت امتیازدهی متوازن بود.

کریمادیس و همکارانش^۱ (۲۰۰۷) پژوهشی در زمینه مدل‌های برنامه‌ریزی استراتژیک در سازمان‌های ورزشی عمومی و غیرانتفاعی پژوهشی برای دستیابی به اهداف زیر انجام دادند. بررسی ۵ مدل طرح‌ریزی استراتژی (۱. طرح‌ریزی استراتژی پایه ۲. طرح‌ریزی بر پایه مباحث/هدف کلی ۳. مدل هم‌ترازی ۴. طرح‌ریزی سناریو ۵. ارگانیک {خودسازمان‌دهی}) در جهت انطباق هرچه بیشتر با سازمان‌های هدف در زمینه ورزش. مهم‌ترین نتایج این پژوهش عبارت‌اند از: محققین مسیر رشد و تکامل یک طرح استراتژیک را وابسته به طبیعت رهبری سازمان، فرهنگ سازمانی، پیچیدگی محیط سازمان، اندازه‌ی سازمان و تجربه‌ی طراحان و... دانسته‌اند، که می‌تواند کارایی مدل و بهینه بودن آن را تحت تأثیر خود قرار دهد.

– مفهوم شناسی:

ورزش: شامل فعالیت هر فرد یا گروه با یک منظور و در محیطی متفاوت از محیط روزانه برای مسابقه، لذت بردن، کسب برتری، پیشرفت مهارت یا ترکیبی از این تعریف‌ها، با در نظر گرفتن مهارت فرد یا گروه است (فرهادفر، ۱۳۹۰: ۱۱). در این پژوهش منظور از ورزش شامل تمامی ادارات و سازمان‌های ورزشی، حوزه‌های مختلف ورزش، امکانات و زیرساخت‌های ورزشی، ورزشکاران و مربیان و هر موضوعی که با ورزش کشور مرتبط باشد.

الگوی راهبردی: مدل منسجمی است که با تنظیم منطقی عوامل و مؤلفه‌های اصلی راهبردی، روابط بین آن‌ها را به بهترین شکل ممکن ترسیم نموده و چگونگی دستیابی به اهداف را میسر می‌سازد.

(دانشگاه عالی دفاع ملی، ۱۳۸۹: ۱۴). منظور از الگوی راهبردی در این پژوهش الگویی است که در آن ابعاد، مؤلفه‌ها، شاخص‌های حوزه برنامه‌ریزی و روابط بین آن‌ها در فرآیند تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری برای اداره امور کشور تعریف شده و می‌تواند به‌عنوان مدلی برای برنامه‌ریزی اصولی در اداره‌ی امور ورزش به کار گرفته شود.

ولایت فقیه: بر اساس اصل پنجم قانون اساسی در زمان غیبت حضرت ولی عصر (عج...^۱) در جمهوری اسلامی ایران ولایت امر و امامت به عهده فقیه عادل، با تقوی، آگاه به زمان، شجاع، مدیر و مدبر است که اکثریت مردم او را به رهبری شناخته و پذیرفته باشند (نجفی اسفاد و دیگران، ۱۳۸۴: ۷۱). در این پژوهش منظور از ولایت فقیه تحلیل گفتمان حضرت امام خمینی (رحمت...^۲ علیه) و حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی)^۳ در حوزه ورزش و برنامه‌ریزی در این زمینه است.

قانون اساسی: مجموعه ضوابط و مقرراتی که در آن حقوق و آزادی‌های افراد در برابر دولت و وظایف دولت در مقابل مردم و نیز نوع و تشکیلات حکومت و نهادهای حکومتی و قوای حاکم و رابطه‌ی آن‌ها با یکدیگر را بیان می‌نماید (نجفی و دیگران، ۱۳۸۴: ۱۹). در این پژوهش منظور از قانون اساسی در این رساله بررسی و تحلیل اصول قانون اساسی مرتبط با ورزش (مثل اصل سوم قانون اساسی) است.

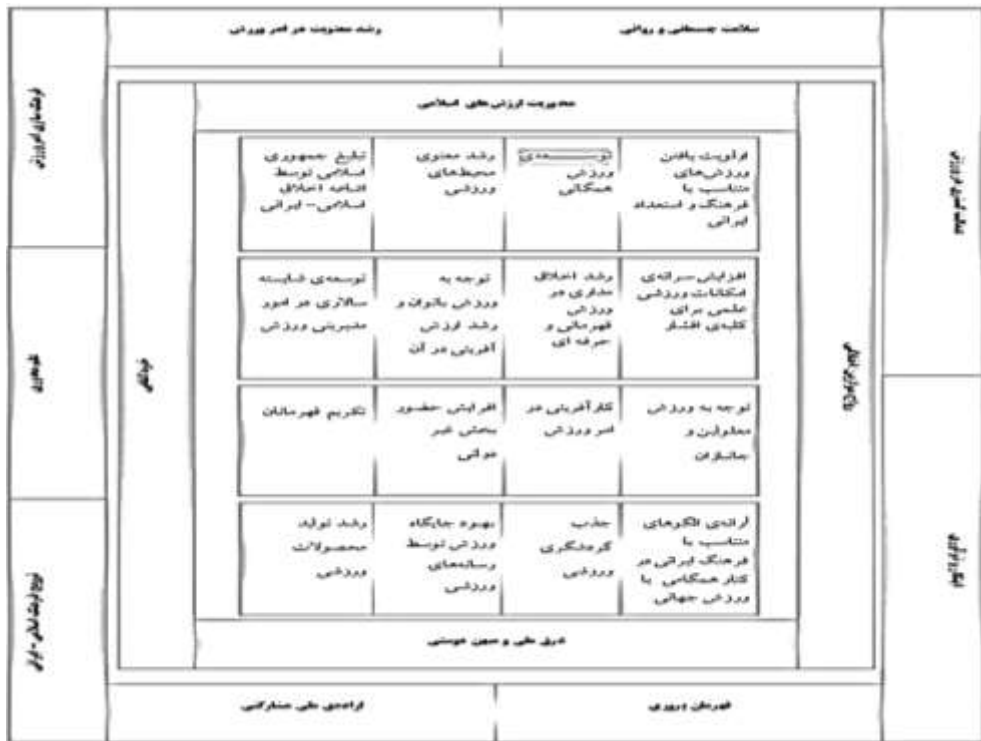
سیاست‌گذاری: سیاست‌گذاری را می‌توان تعیین و تصویب اصول راهنما و راهبری کننده‌ی اقدامات و فعالیت‌های حوزه‌ای تخصصی تعریف کرد (الوانی، ۱۳۸۸: ۲۲). منظور از سیاست‌گذاری در این پژوهش مجموعه‌ی خط‌مشی‌ها، اصول راهنما، بایدها و نبایدها، اولویت‌ها، رهنمودها، مقررات و رویه‌هایی است که در اداره‌ی امور ورزش به‌عنوان ابزاری برای دستیابی به اهداف تعیین‌شده به تأیید و تصویب می‌رسد.

هدف‌گذاری: هدف‌گذاری عمل تعیین غایت سازمانی است که یک سازمان برای تحقق آن‌ها به وجود آمده است (فیضی، ۱۳۸۳: ۱۳۱). تعیین غایت‌های مطلوبی که فعالیت‌های اداره‌ی امور ورزش را در جهت رسیدن به الگوی مطلوب برنامه‌ریزی در اداره امور ورزش هدایت نموده است. **دکترین:** اصول و قواعدی که در هریک از شاخه‌های علوم و یا در میان پیروان یک آیین مورد تصدیق و اعتقاد باشد (رمضانی‌نژاد ۱۳۹۱: ۶). منظور از دکترین در این پژوهش اصول و قواعد بنیادی که بر پایه ارزش‌ها و باورهای کلیدی تدوین گردیده و باعث هماهنگی و همسو سازی در تصمیم‌گیری‌ها و هدایت طرح‌ها، برنامه‌ها و تعیین اهداف اساسی در اداره‌ی امور ورزش می‌گردد.

برنامه‌ریزی: از نظر «استونر» برنامه‌ریزی یعنی انتخاب اهداف درست و سپس انتخاب مسیر، راه، وسیله یا روش درست و مناسب برای تأمین این اهداف است (مظفری و همکاران، ۱۳۸۸: ۲۲). عبارت است از فرآیندی که در آن محقق در پی رسیدن به یک الگوی راهبردی برای نیل به اهداف مهم ورزشی و عوامل مرتبط با آن در اداره امور ورزش کشور و نهادهای ذی‌ربط دارد.

چارچوب نظری

ابعاد سیاسی و امنیتی ورزش و آثاری که در وحدت و افزایش اقتدار ملی بر جای می‌گذارد نیز از چشم دولت‌ها مخفی نمانده است. در جریان برگزاری رویدادهای بزرگ ورزشی پیروزی یا شکست ورزشکاران و تیم‌های ورزشی همچون یک عامل انگیزشی قوی می‌تواند، افزایش وحدت ملی و تحکیم پایه‌های سیاسی، یا کاهش امنیت را در پی داشته باشد. از طرفی کسب افتخارات ورزشی در میادین بین‌المللی می‌تواند به مطرح شدن نام کشور و احترام بین‌المللی در نزد دیگر ملت‌ها بیانجامد. بسیاری از کشورهای صاحب سرمایه از نهادهای ورزشی همچون ابزاری سیاسی و اجتماعی سود می‌برند (دولت‌شاه، ۱۳۹۵).

شکل ۱: الگوی مفهومی برنامه‌ریزی اداره امور ورزش (اهداف، سیاست‌ها و رهنامه)

روش‌شناسی

نوع پژوهش حاضر از نوع " کاربردی - توسعه‌ای " و روش پژوهش از نوع کمی - کیفی (استراتژی پژوهش آمیخته) است. این پژوهش دارای دو جامعه‌ی آماری اسنادی و خبرگی است. یک جامعه آماری مرتبط با مکتوبات و بیانات ولایت‌فقیه، قانون اساسی و اسناد بالادستی در رابطه با اداره‌ی امور ورزش که جامعه‌ی آماری اسنادی هستند که به‌صورت تمام شمار است. در حوزه‌ی راهبردی پژوهش نیز مدیران و خبرگانی که ویژگی مشترک آن‌ها انتصاب در مشاغل راهبردی در حوزه‌های سیاست‌گذاری‌های کلان، مدیران ارشد حوزه ورزش، معاونین وزارت ورزش و جوانان، رؤسای فدراسیون‌ها و اساتید خبره و باتجربه دانشگاه در رشته تربیت‌بدنی که دست‌کم از مدرک کارشناسی ارشد برخوردار بودند. برای تعیین حجم نمونه انجام مصاحبه‌ها تا حد اشباع نظری ادامه یافت. به همین منظور بعد از مصاحبه با ۴۵ نفر با اشباع رسیدیم. از دو روش کتابخانه‌ای و میدانی برای جمع‌آوری داده‌ها استفاده کردیم. ابزار گردآوری اطلاعات نیز شامل: مصاحبه‌ی باز و عمیق، پرسشنامه، مقالات و مجلات علمی پژوهشی، کتابخانه‌ها و سایت‌ها بودند. در این پژوهش به‌منظور تحلیل بیانات، آراء و اندیشه‌های حضرت امام (رحمت‌الله علیه) و رهبری از تحلیل گفت‌وگو و تحلیل محتوا کمی و کیفی با استفاده از نرم‌افزار *maxqda* و برای بررسی اصول قانون اساسی از روش تفسیری (روش تحلیل متن) جهت تدوین تجربیات ضمنی از روش مستندسازی تجارب، جهت تعیین روابط بین متغیرها از نظریه همبستگی و از روش روایی محتوایی (CVI و CVR) نیز برای ارزیابی روایی محتوایی از نظر خبرگان در مورد میزان هماهنگی شاخص‌ها و مؤلفه‌های پژوهش، استفاده می‌شود. فرآیند تهیه‌ی سؤالات به این شکل بود که برای تأیید اقدامات صورت گرفته در خصوص اهداف، سیاست‌ها و رهنامه استخراج‌شده از گفت‌وگو با ولایت‌فقیه، قانون اساسی و سایر اسناد بالادستی، سؤالات بسته‌ی مصاحبه با گزینه‌ی پیشنهادی محقق که بارانمایی استادان راهنما و مشاورین تنظیم شده بود در اختیار ۶ نفر از اساتید مقطع دکتری دانشگاه عالی دفاع ملی که با روند انجام پژوهش آشنایی داشتند و همچنین تعداد ۶ نفر از خبرگان اداره‌ی امور ورزش که با گفت‌وگو با ولایت‌فقیه نیز آشنایی داشتند قرار داده شد. به‌منظور استفاده از تجارب ضمنی خبرگان در اداره‌ی امور ورزش سؤالات مصاحبه به‌صورت باز و بارانمایی اساتید راهنما و مشاور تهیه و در اختیار ۲۵ نفر از خبرگان در حوزه‌ی اداره‌ی امور ورزش قرار گرفت (تعداد با توجه به اشباع نظری)؛ البته با احتساب ۱۲ نفر قبلی سپس به‌منظور

تأیید روایی و پایایی مصاحبه مجدداً مؤلفه‌ها و شاخص‌های به‌دست‌آمده از روش خبرگی در سؤالات مصاحبه بسته در اختیار ۴۵ نفر از خبرگان این حوزه قرار داده شد. روایی پرسشنامه (۰/۸) بود که مشخص شد که پرسشنامه تدوین شده برای موضوع مدنظر مناسب است. با عنایت به روش گراند تئوری، پس از انجام مصاحبه، تجزیه و تحلیل یافته‌ها با استفاده از روش استقرای منطقی صورت گرفت. به این صورت که پس از اجرا و ویرایش مصاحبه‌ها نظرات مختلف، در گروه‌های مفهومی یکسان کدگذاری و طبقه‌بندی و سپس به‌صورت کیفی تحلیل شدند. کدگذاری در این پژوهش به‌صورت باز، محوری و انتخابی انجام شد. در کدگذاری باز، پژوهشگر با مرور مجموعه داده‌های گردآوری شده، تلاش کرد تا مفاهیم پنهانی آن را بازشناسد. این مرحله، کدگذاری باز نامیده می‌شود؛ زیرا پژوهشگر بدون هیچ محدودیتی به نام‌گذاری مقوله‌ها می‌پردازد. به‌بیان‌دیگر، پژوهشگر برای تعدد کدها و مقوله‌ها محدودیتی قائل نمی‌شود. در کدگذاری محوری نیز هدف، تعیین رابطه بین مقوله‌های ایجادشده در مرحله کدگذاری باز است. در مرحله کدگذاری انتخابی نیز پدید مرکزی شناسایی شد و تفسیر شرایط علی و راهبردهای به‌دست‌آمده ارائه گردید. در این تحقیق از طریق کلیات بیانات ولایت‌فقیه و مطالب مهم در حوزه ورزش کشور به کلیدواژه‌های مهم (۱۸۰ کلیدواژه مهم) و بعد به کدها (۹۷۶ کد) رسیدیم و بعد از دستیابی به کدها به مفاهیم و از طریق مفاهیم به مقوله‌های اصلی و محوری دست پیدا کردیم.

تجزیه و تحلیل داده‌ها و یافته‌های تحقیق

شامل تجزیه و تحلیل آماری داده‌های جمعیت شناختی و تجزیه و تحلیل سایر داده‌ها و ارائه‌ی یافته‌های تحقیق است. در تجزیه و تحلیل متغیرهای جمعیت شناختی در تحقیق مدنظر به بررسی سه عامل مهم سنوات خدمت، میزان تحصیلات و رشته تحصیلی پرداختیم.

نمونه آماری این پژوهش ۴۵ نفر بود که به‌طور میانگین بیش از ۲۰ سال سنوات خدمت داشتند بیشترین سنوات خدمتی ۳۹ سال و کمترین سنوات ۵ سال بود. از ۴۵ نفر نمونه آماری ۴۱ نفر دارای تحصیلات دکتری و ۴ نفر کارشناسی ارشد بودند. بیش از ۸۰ درصد از جامعه‌ی نمونه مربوط به رشته تحصیلی تربیت‌بدنی (با گرایش مدیریت ورزشی) بودند. برای دست یافتن به سؤالات فرعی پژوهش، به تحلیل کمی و کیفی محتوای مجموعه‌ی بیانات، تدابیر و پیام‌های حضرت امام خمینی (رحمت‌الله‌علیه) و حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) و مفاد قانون اساسی، تجارب موفق بشری،

همچنین چشم‌انداز جمهوری اسلامی ایران، اساسنامه و قوانین مرتبط با اداره‌ی امور ورزش کشور پرداخته‌ایم.

جدول ۱: نمونه‌ای از تحلیل کمی بیانات و مکتوبات ولایت فقیه

ردیف	مقوله‌های محوری	فراوانی	درصد فراوانی
۱	فرهنگ‌سازی در امر ورزش	۸۳	۸/۵۰
۲	ترویج فرهنگ اسلامی - ایرانی	۸۱	۸/۳۰
۳	سلامت جسمانی و روانی	۷۳	۷/۴۸
۴	محوریت ارزش‌های اسلامی	۷۲	۷/۳۸

با توجه به نتایج حاصل از تحلیل کمی بیانات و مکتوبات ولایت فقیه با استفاده از نرم‌افزار *maxqda* نشان می‌دهد که مقوله محوری فرهنگ‌سازی در امر ورزش بیشترین فراوانی (۸۱) و مقوله محوری اولویت یافتن ورزش‌های متناسب با فرهنگ و استعداد ایرانی کمترین فراوانی (۶) را به خود اختصاص داده‌اند. در جدول بالا مهم‌ترین مقوله‌های محوری ذکر شده‌اند.

جدول ۲: نمونه‌ای از تحلیل محتوای کیفی مقوله‌های محوری احصاء شده از بیانات ولایت فقیه

ابعاد	مقوله‌های محوری	مفاهیم	کدها
عدالت	عدالت‌گستری در ورزش	عدالت در ورزش	کاهش تبعیض میان ورزشکاران/مبارزه با فساد ورزشی، تخصیص اعتبارات ورزشی به صورت عادلانه/
		دسترسی عادلانه	حمایت از اقشار آسیب‌پذیر/فراهم کردن شرایط ورزش کردن برای همه/
سلامت	اولویت یافتن ورزش‌های متناسب با فرهنگ و استعداد ایرانی	اولویت‌بندی بر طبق فرهنگ و ارزش‌ها	ورزش کردن با توجه به امکانات موجود/ توجه به - کاربردهای هر رشته ورزشی/
		شکوفایی ظرفیت‌های جسمانی با اتکا به قدرت فکر	و عزم قوی مکمل ورزش تقویت‌کننده جسم و روح/ اراده آمادگی جسمانی/
ترویج	ترویج موازین اخلاقی	صدور اخلاق محور جمهوری اسلامی	ورزش جزء شئون زندگی است/ غلبه بر هوای نفس به وسیله ورزش/
		رشد روحیه‌ی پهلوانی	توجه پهلوانان به اسلام/خودسازی معنوی/ تواضع ورزشکاران/اهمیت حفظ آیین پهلوانی در توسعه ورزش همگانی/

جدول ۳: رویکردهای احصاء شده از قانون اساسی و اسناد فرادستی

ابعاد	مقوله‌های محوری	مفاهیم	کدها
اهداف	عدالت‌گستری در ورزش	فراهم کردن امکانات ورزشی	تسهیل و تعلیم آموزش عالی برای همه/ رفع تبعیضات ناروا/ ایجاد امکانات عادلانه برای همه در زمینه‌های مادی و معنوی/ ورزش برای همه/ تخصیص و تقسیم سهم بودجه مناطق مختلف به‌صورت عادلانه/ توسعه‌ی حرفه‌ای گری در مدیریت ورزش کشور/
سیاست	افزایش ورزش همگانی	تربیت بدنی رایگان	رایگان بودن ورزش برای همه / کاربردی بودن ورزش و تربیت بدنی/ سلامت تن و روان جامعه/ مشارکت جامعه در ورزش همگانی به میزان ۲۵ درصد در افق ۱۰ ساله/ پیش‌بینی مکان‌های ورزشی برای روستایی‌ها/ افزایش ساعات درس تربیت بدنی/

نمونه‌ای از تحلیل گفتمان ولایت فقیه در رابطه با اداره‌ی امور ورزش کشور:

حضرت امام خامنه‌ای^(مدظله‌العالی) نیز در مورد اهمیت تقویت و آمادگی جسمانی و روحی روانی فرمودند: "بادانش، خودتان را مجهز کنید؛ من توصیه می‌کنم به همه‌ی شما جوانان عزیز که درس خواندن را جدی بگیرید. توصیه‌ی دیگر من این است، ورزش و سلامت جسمانی را هم جدی بگیرید؛ امروز جوان‌های ما بایستی، هم سلامت جسمی و هم سلامت معنوی و هم سلامت فکری را باهم داشته باشند و برای خودشان نگاه‌دارند. سلامت جسمی را با ورزش و با تغذیه‌ی مناسب؛ سلامت معنوی و قلبی را هم با توجه به خدا، با نماز، با دعا، با توسل، با یاد شهدا؛ سلامت فکری را هم با کتاب‌خوانی تأمین کنید."

الف) این فرمایشات توسط حضرت امام خامنه‌ای^(مدظله‌العالی) در مراسم جشن تکلیف دانش آموزان بیان شده است. ب) این فرمایشات در مورخه‌ی ۱۳۹۵/۹/۲۳ بیان شده است. ج) در این بیانات حضرت امام خامنه‌ای^(مدظله‌العالی) به جوانان تأکید داشته‌اند که برای سلامت جسمی، معنوی و فکری خود حتماً ورزش کنند و همواره توصیه داشتند که ورزش کردن جزء برنامه‌های روزانه و امور ضروری آن‌ها باشد. این موضوع بیانگر این است که توجه به سلامت جسمی، فکری و روحی از اهمیت خاصی برای جامعه ما به‌خصوص جوانان برومند ما برخوردار است. همچنین مقام‌عظمای ولایت این موضوع را مطابق با اهداف اداره‌ی امور ورزش کشور دانسته‌اند که در برنامه‌ی سوم طرح توسعه نیز به آن پرداخته شده است. از مهم‌ترین مواردی که از این فرمایش رهبر کبیر انقلاب می‌توان برداشت کرد این است که همه اقشار مردم ورزش کردن را جدی بگیرند و مسئولین نیز شرایط و امکانات ورزشی را فراهم کنند. توجه به مواردی همچون

حاکمیت فرهنگ ایرانی- اسلامی و همچنین حاکم شدن معنویت بر امور مختلف بخصوص ورزش و توجه به مقوله علم و علم محوری نیز از دیدگاه رهبری از اهمیت خاصی برخوردار است.

در ارتباط با اصل سوم قانون اساسی داریم:

۱- ورزش دارای اهمیت والا و غیرقابل انکاری است. آن‌چنان‌که در قانون اساسی به‌عنوان مهم‌ترین سند حقوقی و تفضیلی یک ملت، در کنار دیگر نهادهای اساسی کشور قرار گرفته است که نشان‌دهنده اهمیت این نهاد مردمی در کسب سلامت و نشاط جامعه می‌باشد که از آن به‌عنوان یک نهاد فرهنگی مهم یاد شده است. ۲. فراهم کردن تربیت‌بدنی و آموزش و پرورش برای همه، نیازمند یک برنامه‌ی راهبردی است؛ بنابراین تأمین امکانات و فراهم کردن آموزش و تربیت‌بدنی رایگان برای همه از وظایف حکومت اسلامی است. ۳. رایگان بودن تربیت‌بدنی اشاره به کاربردی بودن آن و فراهم نمودن زمینه‌ای برای استفاده عموم جامعه دارد. ۵. اصل سوم قانون اساسی به رفع تبعیضات و ایجاد امکانات عادلانه برای همه در تمامی زمینه‌ها اشاره کرده و آن را مهم دانسته است. اصل چهل و چهارم قانون اساسی نیز در ارتباط با سیاست‌های واگذاری امر ورزش به بخش خصوصی است.

تحلیل وضعیت محور برنامه‌ریزی در گذشته از دیدگاه امام و رهبری و همچنین نخبگان حوزه ورزش: در سال‌های دهه ۱۳۰۰ انجمن ملی تربیت‌بدنی پس از تصویب قانون ورزش اجباری در مدارس تشکیل شد؛ و برنامه‌ریزی در امور ورزش توسط سه‌بخش مجزا یعنی، سازمان تربیت‌بدنی و تفریحات سالم، کمیته ملی المپیک و شورای ورزشی بانوان متمرکز گردید. مهم‌ترین موارد حاصل از مصاحبه با خبرگان در مورد محور برنامه‌ریزی عبارت‌اند از:

عدم وجود برنامه‌ریزی در سطوح پایین - عدم اجرای برنامه‌های تصویب‌شده - توجه کم به ورزش در برنامه‌ی راهبردی کشور - برنامه‌ریزی کردن امور بر مبنای کسب نتایج موقت - برنامه‌ریزی از سطوح پایین به بالا در اداره ورزش - برنامه‌ریزی بر اساس تجربیات - برنامه‌ریزی بر اساس برنامه‌های پنج‌ساله - عدم برنامه‌ریزی مناسب با توجه به تخصصی شدن رشته‌های ورزشی - نداشتن هدف‌گزینی مشخص - عدم توجه مناسب به طرح آمایش سرزمین توسط مدیران؛ برخی از نتایج این تحقیق همسو با بیانات امام و رهبری است که مهم‌ترین آن‌ها عدم برنامه‌ریزی مناسب و بلندمدت و همچنین عدم توجه به ورزش‌هایی که در آن استعداد کافی برخورداریم و با فرهنگ ما سنخیت بیشتری دارند.

تحلیل وضعیت محور برنامه‌ریزی در زمان حال بر اساس نظریه نخبگان: حرکت اداره‌ی امور ورزش کشور از تصمیم‌گیری‌های انفرادی و هدف‌گذاری موقت به سمت کل‌نگری و کلان‌نگری - برنامه‌ریزی از سطوح بالا بس پایین است - تدوین برنامه‌ها بر اساس سیاست‌های کلی و در راستای برنامه‌های توسعه - برنامه‌ریزی اصولی‌تر نسبت به گذشته و بر اساس علم مدیریت ورزشی - حضور گسترده بانوان در ورزش - توجه به ورزش همگانی - برنامه‌ریزی در جهت درآمدزایی در ورزش و تبلیغات و عدم نگاه سیستماتیک مدیران به طرح آمایش سرزمین؛

برنامه‌ریزی برای اداره مطلوب اداره امور ورزش با توجه به بیانات امام و رهبری، قانون اساسی، تجربیات سایر کشورها و نخبگان حوزه ورزش شامل موارد زیر است: ثبات مدیریت در اداره امور ورزش، استفاده از ظرفیت‌های بخش خصوصی، اولویت‌بندی رشته‌های ورزشی، اخذ میزبانی مسابقات بین‌المللی در شهرهای مختلف و بهره‌گیری از تجربیات ورزشکاران سایر کشورها، پیشبرد آموزه‌های پهلوانی و هنجارهای بازی جوانمردانه و ورزش پاک، توسعه اماکن و زیرساخت‌های ورزشی، توجه ویژه به ورزش همگانی، همسویی رسانه‌ها با دستگاه‌های اجرایی، عدالت محوری در توزیع امکانات، توجه به مسکن و رفاه ورزشکاران و...، تهیه و تدوین تقویم ورزشی و برنامه‌ای، تکریم قهرمانان و ارتقاء منزلت اجتماعی آن‌ها، تأکید بر علم‌محوری و به‌کارگیری متخصصین و تحصیل‌کرده‌های رشته تربیت‌بدنی، همکاری با نهادها و سازمان‌های پژوهشی و توجه به مقوله کارآفرینی.

نتیجه‌گیری و پیشنهاد

الف - نتیجه‌گیری:

انجام تحلیل محتوا، تحلیل گفتمان ولایت‌فقیه و بررسی محورها و رویکردهای قانون اساسی در سه مؤلفه رهنامه، اهداف و سیاست‌ها با استفاده از نرم‌افزار *maxqda*، حاکی از آن است که انتظارات ولایت‌فقیه و قانون اساسی از متولیان اداره امور ورزش به‌طور عمده شامل موارد زیر می‌باشد: با مشخص شدن الگوی راهبردی در اداره امور ورزش کشور، می‌توان بر اساس یافته‌های این تحقیق، به سؤالات مطرح‌شده در پژوهش حاضر پاسخی روشن ارائه داد.

پاسخ سؤال اول: «گفتمان امام و رهبری در اداره‌ی امور ورزش در حوزه برنامه‌ریزی اداره امور ورزش چیست؟» با تجزیه و تحلیل صورت گرفته و بخصوص تحلیل گفتمان فرمایشات امامین انقلاب به مهم‌ترین اهداف، سیاست‌ها و رهنامه‌های اداره امور ورزش در حوزه برنامه‌ریزی دست پیدا کردیم که شامل: اهداف که در حقیقت غایت نهایی برای همه امور می‌باشد بر اساس اندیشه‌های ولایت‌فقیه شامل مؤلفه‌های زیر در حوزه‌ی برنامه‌ریزی می‌باشند: سلامت جسمانی

و روانی، برنامه‌ریزی مناسب در جهت ابتکار و نوآوری در ورزش با محوریت علم و دانش و استفاده از متخصصین امور مختلف ورزشی، ترویج فرهنگ اسلامی- ایرانی، عدالت‌گستری در ورزش و برنامه‌ریزی در جهت رسیدن به خودکفایی در امور ورزشی. سیاست‌های احصاء شده برای تحقق اهداف و رهنامه در نظر گرفته‌شده برای اداره‌ی امور ورزش کشور در حوزه برنامه‌ریزی، بر اساس اندیشه‌های ولایت‌فقیه شامل: رشد تولید محصولات ورزشی، افزایش حضور بخش غیردولتی، رشد اخلاق‌مداری در ورزش قهرمانی و حرفه‌ای، توسعه‌ی شایسته‌سالاری در امور مدیریتی ورزش، توجه به ورزش بانوان و رشد ارزش‌آفرینی در آن، برنامه‌ریزی در جهت فراهم ساختن امکانات برای ورزش جانبازان و معلولان، اولویت یافتن ورزش‌های متناسب با فرهنگ و استعداد ایرانی و بهبود جایگاه ورزش ایران توسط رسانه‌های ورزشی و رهنامه برگرفته از گفت‌وگو با ولایت‌فقیه نیز شامل: برنامه‌ریزی امور با محوریت ارزش‌های اسلامی، ترویج موازین اخلاقی و عرق ملی و میهن‌دوستی بود. شاخص سلامت جسمانی و روانی همسو با نتایج تاجبخش و همکارانش (۱۳۹۴) است که به نقش بسیار مهم آمادگی جسمانی بر افزایش توان رزمی نیروهای مسلح اشاره کردند. در تحقیقی که توسط مظفری و همکارانش تحت عنوان تدوین و بررسی نظام جامع توسعه‌ی ورزش قهرمانی انجام شد نیز به توسعه‌ی سهم بانوان از ورزش و امکانات ورزشی پرداخته که همسو با بیانات رهبر معظم انقلاب است. از دیگر موارد همسو با پژوهش حاضر می‌توان به جذب و استفاده از نیروی انسانی متخصص اشاره کرد که پیشنهاد می‌شود در برنامه‌ریزی اداره امور ورزش به این مهم پرداخته شود. مقام معظم رهبری توجه به ورزش جانبازان و معلولین را لازم دانستند در صورتی که در تحقیقات صورت گرفته این موضوع مورد غفلت واقع شده که انتظار می‌رود مورد توجه جدی قرار گیرد.

پاسخ سؤال دوم: محورها و رویکردهای قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در اداره‌ی امور ورزش کدام‌اند؟ برای بررسی مهم‌ترین اصول قانون اساسی در اداره امور ورزش و بالأخص حوزه تربیت‌بدنی نتایج تجزیه تحلیل‌ها با استفاده از روش تفسیری (روش تحلیل متن) مهم‌ترین محورها و رویکردهای قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و اسناد بالادستی در اداره امور ورزش در قالب محورهای سه‌گانه شامل موارد زیر است: در بعد اهداف: عدالت‌گستری در ورزش، افزایش سرانه‌ی فضاهای ورزشی و فراهم کردن امکانات و زیرساخت‌های ورزشی در جهت حفظ سلامتی و توسعه‌ی ورزش همگانی و عقد قرارداد با دیگر وزارتخانه و سازمان‌ها (وزارت راه و شهرسازی

و اداره جهاد کشاورزی) در جهت استفاده از اراضی و امکانات برای افزایش زیرساخت‌های ورزشی مهم‌ترین سیاست‌های برگرفته از قانون اساسی و اسناد بالادستی نیز شامل: کارآفرینی در امر ورزش، رشد تولید محصولات ورزشی، جذب گردشگری ورزشی از طریق برنامه‌ریزی مناسب و بلندمدت هستند. در تحقیقی که توسط مظفری و همکارانش انجام شد نیز به تدوین و اجرای نظام خصوصی‌سازی پرداخته که همسو با ماده سوم قانون اساسی و همچنین نقطه نظرات نخبگان حوزه ورزش می‌باشد. نتایج این تحقیق همچنین در مواردی چون فراهم کردن تربیت‌بدنی و ورزش رایگان و همگانی کردن ورزش هم با تحقیقات قبلی و هم با بیانات امام و رهبری همسو است.

پاسخ سؤال سوم: تجارب نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران در اداره امور ورزش بر اساس گفت‌وگوهای ولایت‌فقیه، حضرت امام خمینی (رحمت‌الله علیه) و حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) و قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران کدام‌اند؟

بررسی دانش صریح و ضمنی در اداره امور ورزش در حوزه‌ی برنامه‌ریزی نشان می‌دهد که سازمان‌های اداره‌کننده‌ی امور ورزش طی سالیان گذشته تجارب بسیار خوبی در عرصه‌ها و رشته‌های مختلف ورزشی ارائه نموده‌اند. در کل، تجارب همسو با شاخص‌های کلان مطلوبیت این سازمان‌ها در رسیدگی به امور ورزش کشور، بیشتر از تجارب ناهم‌سو بوده است.

مهم‌ترین تجارب همسو در حوزه برنامه‌ریزی شامل: ارتقاء سطح تحصیلات مرتبط دانشگاهی مدیران - روند تغییر نگاه نسبت به قهرمانان ورزشی - رسیدگی به ورزش جانبازان و معلولان، در اولویت قرار دادن ورزش‌هایی متناسب با فرهنگ و استعداد ایرانی و ورزش‌هایی که مخترع آن‌ها ایرانی‌ها بوده‌اند با توجه به فرمایشات رهبری و توجه خاص به ورزش بانوان و رشد ارزش‌آفرینی در آن و مهم‌ترین تجارب ناهم‌سو در این حوزه شامل: تمرکز صرف روی ورزش قهرمانی و حرفه‌ای و بی‌توجهی به ورزش همگانی و همچنین کمبود سهم ورزش همگانی از اعتبارات دولتی - عقیم ماندن برنامه‌ریزی‌های راهبردی و بلندمدت - دولتی کردن ورزش به‌جای توجه و اهتمام بیشتر و استفاده از ظرفیت بخش خصوصی - تأثیرات منفی مشکلات سیاسی و اقتصادی و فرهنگی بر ورزش کشور - عدم برنامه‌ریزی جدی در زمینه محدودیت‌های سیاسی و فرهنگی مانند حضور زنان در رویدادهای جهانی و همچنین حضور در ورزشگاه‌ها و سالن‌های ورزشی جهت تماشای مسابقات ورزشی، عدم توجه لازم و کافی به ورزش نیروهای مسلح و عدم توسعه

کارآفرینی در بخش‌های مختلف ورزشی از مهم‌ترین موارد می‌باشند. نتایج این تحقیق متغایر با پژوهش انجام‌شده توسط مظفری و همکارانش تحت عنوان نظام جامع توسعه‌ی ورزش قهرمانی است که تدوین و اجرای نظام خصوصی‌سازی و داوطلبی را جزء اهداف مهم و کمک‌کننده در حوزه ورزش بخصوص ورزش قهرمانی دانسته‌اند. نتایج این تحقیق و این سؤال همسو با نتایج تحقیق مظفری و همکارانش (۱۳۸۹) است که به آموزش و اجرای ورزش صبحگاهی برای عموم مردم اشاره کرده که هم همسو با بیانات ولایت‌فقیه و همچنین قانون اساسی است. انتظار می‌رود در برنامه‌ریزی ورزش کشور نیز مورد توجه جدی قرار گیرد. همچنین نتایج این تحقیق همسو با نتایج تحقیق کریمادیس و همکارانش (۲۰۰۷) بوده که محقق شدن و تکامل یک طرح راهبردی را وابسته به رهبری سازمان و برنامه‌ریزی متناسب با سازمان می‌دانند.

پاسخ سؤال چهارم: مهم‌ترین مؤلفه‌ها و شاخص‌های حوزه‌ی برنامه‌ریزی در الگوی راهبردی اداره امور ورزش از طریق تدوین تجارب نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران بر اساس گفت‌وگو الهی ولایت‌فقیه (حضرت امام خمینی (رحمتا... علیه) و حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) و قانون اساسی و تجارب نخبگان و روابط بین آن‌ها کدام‌اند؟

بعد از تجزیه و تحلیل بیانات ولایت‌فقیه، قانون اساسی، تجارب موفق بشری (تجارب دیگر کشورها و همچنین تجارب نخبگان حوزه ورزش) محقق به مهم‌ترین مؤلفه‌ها و شاخص‌های ذکر شده در زیردست یافت که امید است در مسیر برنامه‌ریزی اداره امور ورزش کشور راهگشا باشد.

توسعه‌ی زیرساخت‌ها و مدیریت اجرایی: تهیه دستورالعمل‌های اجرایی مربوط به سازمان‌های اداره‌کننده امور ورزش - همکاری با شرکت‌های توسعه و نگهداری اماکن ورزشی - فراهم کردن زمینه‌های مناسب برای طراحی، ساخت، تولید و توزیع وسایل و لوازم استاندارد ورزشی در رشته‌ی مربوط - برنامه‌ریزی جهت بهینه‌سازی زیرساخت‌های فراغتی، برنامه‌ی توسعه‌ی کمی و کیفی برنامه‌های فراغتی و برنامه‌ی توانمندسازی ساختارهای اجرایی مربوط به اوقات فراغت جوانان - برنامه‌ریزی برای ارتقاء سطح کمی و کیفی رشته‌های ورزشی به‌ویژه از طریق فدراسیون‌ها - برنامه‌ریزی برای تعمیم و گسترش ورزش‌های همگانی با توجه به قوانین بین‌المللی و ملی - احترام به قوانین و ضوابط حاکم در نظام جمهوری اسلامی در خصوص تعمیم ورزش همگانی در جامعه - تهیه و تدوین شاخص‌های اختصاصی و معیارهای ارزیابی عملکرد سازمان و برآورد و تأمین نیروهای انسانی موردنیاز.

برنامه‌ریزی توسعه‌ی بهداشت و سلامت: ایجاد بانک اطلاعاتی ورزشکاران- برنامه‌ریزی برای توسعه و ارتقای کمی و کیفی ورزش بانوان- حمایت از ورزش‌های صنفی مثل (دانش‌آموزی، دانشجویی، کارگری و نیروهای مسلح)- برنامه‌ریزی برای ترغیب نوجوانان و جوانان کشور برای ورزش- برنامه‌ریزی برای حفظ تندرستی و سلامتی و نشاط- برنامه‌ریزی برای نهادینه‌سازی و توسعه‌ی فرهنگ ورزش همگانی و تفریح و تعیین سرانه برخورداری مناطق مختلف کشور در امور ورزش.

برنامه‌ریزی اقتصادی و تبلیغاتی: ارتقای سطح کیفی ورزش قهرمانی و کیفیت عملکرد تیم‌های ملی- حمایت از بخش خصوصی جهت تأسیس باشگاه‌های ورزشی- انجام فعالیت‌های اقتصادی و بازرگانی تبلیغاتی و تولیدی جهت تقویت بنیه‌ی مالی سازمان با رعایت قوانین و مقررات- حمایت از میزبانی مسابقات بین‌المللی در شهرهای مختلف کشور- جلب حمایت‌های مردمی و دولتی و سرمایه‌گذاری‌های خصوصی جهت تأمین منابع مالی سازمان- تأکید بر فراملی کردن ورزش‌های بومی و محلی- فراهم کردن زمینه‌های بهره‌مندی از تسهیلات بانکی جهت توسعه‌ی ورزش همگانی و تفریحی- برنامه‌ریزی و حمایت از سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی- حمایت و پشتیبانی از تولیدکنندگان وسایل ورزشی در جهت بهبود کیفی و کمی تولیدات ورزشی در داخل کشور و برنامه‌ریزی جهت بهره‌مندی و همکاری با خیرین در امر گسترش ورزش

گسترش نهضت داوطلبی و خیرین: کمک به امر برنامه‌ریزی و سازمان‌دهی بهتر فعالیت‌های ورزشی- توسعه ورزش همگانی در همه حوزه‌ها و فرهنگ‌سازی در این زمینه و برنامه‌ریزی برای جلب مشارکت فعال خانواده‌ها در فعالیت‌های فرهنگی تفریحی و ورزشی

پشتیبانی علمی و تخصصی از طریق برنامه‌ریزی: توسعه مراکز ورزشی و آموزشی- تدوین و اجرای برنامه‌های فرهنگی، هنری، آموزشی، تحقیقاتی با رویکرد علمی کردن ورزش- بررسی و ترسیم فعالیت‌های علمی ورزشی به منظور علمی کردن مبانی علم تربیت بدنی و ورزش و برگزاری سمینارهای تخصصی ورزش- اتخاذ تدابیر لازم به منظور جلب مشارکت پژوهشگران و همکاری در اجرای طرح‌های پژوهشی جهت دستیابی به اهداف سازمان- تدوین برنامه‌های آموزشی جهت ارتقای دانش مربیان ورزشی و توسعه و ترویج ورزش‌های طبیعی و نشاط‌آور.

مؤلفه‌های "پشتیبانی علمی و تخصصی از طریق برنامه‌ریزی (B۵)" با میزان همبستگی (۰/۹۱۲) و سطح معناداری (۰۰۰) و مؤلفه "برنامه‌ریزی توسعه‌ی بهداشت و سلامت (B۲)" با میزان

همبستگی (۰/۸۸۰) و سطح معناداری (۰/۰۰۱) بیشترین همبستگی و سطح معناداری را در بین مؤلفه‌های ذکر شده داشتند.

ب- پیشنهادها:

با توجه به نتایج به دست آمده از تحقیق پیشنهاد می‌شود:

۱- تدابیری برای استمرار و مشارکت بخش خصوصی و نیروهای داوطلبی، به منظور پیشرفت ورزش کشور لحاظ گردد.

۲- تدابیر مقتضی جهت همسو نمودن نهادها، ادارات و سازمان‌های مرتبط با اداره‌ی امور ورزش با وزارت ورزش و جوانان؛ در جهت برنامه‌ریزی و اجرای هرچه بهتر امور ورزشی اتخاذ و پیگیری گردد.

۳- با توجه به فرمایشات رهبری و مبحث استعدادیابی پیشنهاد می‌شود مدیران و تصمیم‌گیرندگان حوزه‌ی ورزش به رشته‌های ورزشی که با فرهنگ و آداب و رسوم ما سنخیت بیشتری دارند و همچنین رشته‌هایی که در آن استعداد والا و مناسبی برخورداریم توجه بیشتر داشته باشند.

۴- اتخاذ تمهیدات ساختاری، برنامه‌ای و اعتباری لازم به منظور تداوم و فراهم کردن هرچه بیشتر شرایط ورزش رایگان (ارزان) برای همه؛

۵- در اختیار قرار دادن الگوی راهبردی استخراج شده در قالب یک کتابچه یا موارد دیگر به وزارت ورزش و جوانان برای اصلاح و تعدیل ساختارها، قوانین و مقررات موجود و یکپارچه‌سازی اهداف و برنامه‌های ورزشی اداره امور جهت دستیابی به دستاوردهای کوتاه‌مدت، میان‌مدت و بلندمدت در حوزه ورزش کشور؛

۶. پیشنهاد می‌شود مدیران تصمیم‌گیرنده از فرمایشات امام و رهبری و همچنین تجارب دیگر کشورها و همچنین تجارب نخبه‌های ورزش در جهت برنامه‌ریزی هرچه بهتر امور ورزشی استفاده کنند.

۷- پیشنهاد می‌شود از نتایج این تحقیق در نمودار سازمانی وزارت ورزش و جوانان و دیگر سازمان‌های ورزشی استفاده و بازنگری مجدد و مدونی انجام گیرد.

فهرست منابع:

- "قرآن کریم"
 - امام خمینی (رحمتا... علیه)، "صحیفه نور"، ج ۸، چاپ دوم، دفتر حفظ و نشر آثار امام (رحمتا... علیه)، تهران

الف - منابع فارسی

- احسانی، محمد (۱۳۸۳)، "مدیریت ورزشی معاصر"، چاپ اول، دانشگاه تربیت مدرس، تهران
 - احمدی، ایمان؛ احمدی، رسول (۱۳۹۱)، "طراحی و برنامه‌ریزی الگوهای عملی توسعه (استراتژیک) در حیطه ورزش قهرمانی"، کنفرانس بین‌المللی مدیریت علوم رفتاری و مسائل اقتصادی
 - الوانی، مهدی (۱۳۸۸)، "رابطه سبک رهبری مدیران با مهارت سازمانی مدیریت زمان"، چاپ پنجم، نشر نی، تهران
 - امامی، غلامرضا (۱۳۸۸)، "ورزش در اسلام و ایران"، چاپ دوم، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، تهران
 - ایزدی، علی (۱۳۸۴)، "توصیف عوامل اثرگذار بر جذب حامیان مالی در فوتبال حرفه‌ای"، رساله دکتری تربیت بدنی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، تهران
 - باقری، یحیی؛ حمیدی، مجید؛ اسدی، هادی (۱۳۸۹)، "تحلیل عوامل اثرگذار بر مشارکت دانشجویان دانشگاه‌ها در انجمن‌های ورزشی"، نشریه علمی پژوهشی حرکت، شماره ۶، صص ۸۵-۱۰۰
 - بهدادفر، محمدرسول (۱۳۹۵)، "ارائه الگوی راهبردی در اداره امور بازنشستگان نیروهای مسلح از طریق تدوین تجارب نظام جمهوری اسلامی ایران بر اساس گفتمان ولایت فقیه و قانون اساسی"، رساله دکتری مدیریت راهبردی، دانشگاه عالی دفاع ملی، دانشکده مدیریت راهبردی، تهران
 - تاج‌بخش، محمدعلی؛ تواضع، رقیه (۱۳۹۴)، "نقش آمادگی جسمانی در حفظ و ارتقاء توان رزمی نیروهای مسلح"، پژوهشگاه راهبردی نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران
 - حسن‌بیگی، ابراهیم (۱۳۹۰)، "مدیریت راهبردی"، انتشارات سمت، تهران
 - دولت‌شاه، بهروز (۱۳۹۵)، "ارائه الگوی راهبردی در حوزه اقتدار دفاعی - امنیتی از طریق تدوین تجارب نظام جمهوری اسلامی ایران بر اساس گفتمان ولایت فقیه و قانون اساسی"، رساله دکتری علوم دفاعی راهبردی، سیاست دفاعی، دانشگاه عالی دفاع ملی، دانشکده دفاع ملی، تهران

- رضائی نژاد، رحیم (۱۳۹۱)، "اصول و مبانی تربیت بدنی و ورزش"، چاپ سوم، انتشارات بامداد کتاب، تهران
- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور (۸۸-۱۳۸۴)، "قانون برنامه‌ریزی چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، مصوب ۱۳۸۳/۶/۱۱"
- سجادی، نصراله؛ بهنام، هاشمی (۱۳۹۳)، "چالش‌های مدیران ورزشی در ایران"، نشریه مطالعات مدیریت ورزشی، سال سوم، شماره ۷
- فیضی، طاهره (۱۳۸۳)، "مبانی سازمان و مدیریت"، دانشگاه پیام نور، تهران
- قالیباف، محمدباقر (۱۳۸۹)، "نگاه راهبردی به نظام ورزش در کشور"، نگارستان حامد، تهران
- مرکز ملی مدیریت و توسعه ورزش کشور (۱۳۸۶)، "سند تفصیلی نظام جامع توسعه تربیت بدنی و ورزش کشور"
- مظفری، امیراحمد و همکاران (۱۳۸۸)، "نظام جامع توسعه ورزش قهرمانی جمهوری اسلامی ایران"، طرح تحقیقاتی پژوهشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی
- مطالعات گروهی دانشجویان دوره‌ی چهاردهم دانشکده امنیت (۱۳۸۹)، "دستیابی و تدوین الگوی راهبردی تحکیم و توسعه اقتدار ملی جمهوری اسلامی ایران"، دانشگاه عالی دفاع ملی، دانشکده امنیت، تهران
- "مقدمه‌ای بر طرح تحقیق نظام حکومتی الگو" (۱۳۹۰)، تهران، دانشگاه عالی دفاع ملی
- نادریان جهرمی، مسعود (۱۳۹۱)، "مبانی جامعه‌شناسی در ورزش"، چاپ سوم، انتشارات بامداد کتاب، تهران
- نجفی اسفاد، مرتضی؛ محسنی، فرید (۱۳۸۴)، "حقوق اساسی جمهوری اسلامی ایران"، انتشارات بین‌المللی الهدی، تهران
- نژاد سجادی، سید احمد (۱۳۹۱)، "تدوین الگوی اجرای استراتژی‌ها و طراحی نقشه استراتژی سازمان ورزش شهرداری شهر تهران با استفاده از تکنیک BSC"، رساله دکتری تخصصی، دانشگاه تهران، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، تهران
- نهاد ریاست جمهوری کشور، (۹۳-۱۳۸۹)، "قانون برنامه پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، مصوب ۱۳۸۸/۶/۱۱"

ب - منابع انگلیسی

- Hoye, R. & Cuskelly, G, (2003), *Board-executive relationships within voluntary sport organizations*, Sport Management Review, 6(1), 53-73.

- Pedersen, P. M. & Parks, J. & Quarterman, J. & Thibault, L. (Eds.), (2011), *Contemporary sport management*, Human Kinetics
- Whisenant, W. & Lee, D. L. & Dees, W. (2014), Role Congruity Theory, Perceptions of Fairness and Sexism in Sport *Management, Public Organization Review, 1-11.*

ب- سایت‌ها:

- www.khamenei.ir: امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی)، "مجموعه بیانات"، قابل دسترسی در:
- <http://www.ausport.gov.au/ibp/governance.asp>
- www.sportengland.org
- www.fijiolympiccommittee.com
- www.oie.eku.edu
- www.sportengland.org
- www.olympic.ir
- www.medu.ir